

ՅՈՐԹԵԱՆԻ ՆԱԽՐԵԱԿՆԻ ԻՐԻԿՈՒՄԱՅ ՀԱՆՏԷԱՇ

(Մասնաճառ բարձրագույնից)

Էջմիածին, 12 Հուլիս.

Այսօր, ուրբաթ, ժամը (Ը. Ե.) Յին Վեհափառ Աբրահամյան հանգիստը թափարզ կենդանի ի՛նչու առաջնորդութեամբ թափարզ կենդանի առաջնորդութեամբ, ուր կանխառ հրահրած էին արդէն Ն. Վեհափառութեան կողմանէ Ս. Միքայէլ Օրմնութեան, կրթիկներու և զանազան խնդիրներու առթիւ խորհրդակցելու:

Նախագահ Վեհափառին զրան առջևէն մինչև առաջինը զուգը շարունակ էին ձեռնարկել ուսանողներ թվով 260, ժամուր և կրթիկ հոգուած, ներք առաջինը զանգուցները սկսան միմեռուց զողանջել. Ն. Ե. Կարապետներ, վարդապետներ և մտապիտ դիւաններ կեղծ քանակները զգեստաւորած թեթևակցիք և աննշան չուրջաններով, որոնց զուրջուր մը անխախտը անտարան մը կը ներկայացնէր, եկան շարունակեցան Վեհափառի զրան առջև կրկնող Վեհափառ և ննջալով անզգուցիկներն, որուն առջև պիտի կենար Վեհափառը: Գին վերջ ի շուրճ, Վեհափառութեան, որուն առջևէն կ'երթային երկու շաբիր՝ ասանքը բանած, անոնց ետեւէն կուգային զուսպանակիր երկու վարդապետներ Մեհարուպ և Արշէլ, ետեւէն կ'երթար Բագարատ հայր սուրբը: Ի մեծին ունենալով Հայրապետական ասան. Հրաշքաբախի կրկնողութեամբ ներս մտան, կենդանական արարողութիւնը փաստարանացու:

Նախատեսակ կատարուել վերջ Վեհափառը դարձեալ նոյն հանգիստը թափարզ Վեհափառ առաջնորդութեամբ:

ՕՇԱԿԱՆ ԱՇՔ ՅՈՐԹԵԱՆԻՆԻ ՔԱՅՈՒՆ

Հուլիս, 13

Որոշուած էր աստուածն ժամը (Ը. Ե.) Յին կրթիկ Օլշակն: Բայց ձեռնարանական ուսանողները քիչ վերջ Ն. Վեհափառութեան առաջնորդութեամբ կուգեցրով կենս Օլշակն: Անորով Օլշակն արգելադրուել էր զրուակներով: Դպրոցին ճակատը ծաղկապսակներու մէջ զանգուած էր Ս. Մեհարուպ նկարը Օլշակն զինչեղծ զիւր ժամը վերջուց զիւր ժամը յընթացաւ առաջնորդներով: Իր առջևէն կ'անցնէր Բագարու գետը, Զանազան տեսիլներ ներկայ էին շատ մը ուխտաւորներ: Անորով ժողովուրդը ճակատուած էր կինչեղծին բաւը: Վեհափառի մտաբեր ժամանակ ժողովուրդը ոգևորուած քանիցս աղաղակեց, «կեցցէ՛ Վեհափառը: Եկեցեցէ՛ն զրան ճակատը զրուած էր նեանկաւոր:

Պարտաւերջան Աստուծոյ Սրբազան սուր Հայրապետին Անտան Հայոց Տ. Տ. Գեար. Դ. Կարապետ վարդապետը և Յինայի զուր կենդանի Օլշակն զիւրիւն, զարարուած Սրբոյ Սրբազան Քարանձակին մերս, արը Հայոց Բուստանան Յամին 1879 Ն. Ե. Ի. Թ.:

Իսկ Ս. Մեհարուպ զամբարաններն վրայ զրուած էր կենակաւոր — Գեար. Կարապետ 441 Փետրուարի 20, Վասն Աստուծոյ Էջնան ափերիով սուս յնշակն սկսարին արայ վարդապետին Մեծին Սրբազան Քարանձակին, կառուցուաւ է Ե Վեհափառական յանուն նորին զինչեղծ, զոր նորագոյն յամի 1640 Փիլիպոս Կաթողիկոս եւ ի վերջում յամին 1875 Նորդեաց Գեար. Դ. Կարապետն, արը ժողովրդեան Հայոց նրանուսի եւ այլ փեսակաց Բուստանան, իսկ զուսպան կառուցանց ի յնշակ Վ. Գոլցեց Անդրեաս Արքեպիսկոպոսն Յամին 1882 Ն. Հայոց Ի. Թ. Ա. Ե.:

Եկեղեցական արարողութեան վերջ զարարին բակին մէջ որուան տունին մասին սկսան բանաստեղծութիւնները: Առաջին անգամ հանգիստին բացման մէջ Վեհափառը բառու հեռակաւոր: Այսօր Հայ գրեւոր գիւրտին 1500 անասին և ապագրութեան 400 անեայ յարեաներն առթիւ հոս հաւաքուած ենք: Ո՛վ Օլշակն զինքն, երջանիկ համարեծք ինչեղծին զինքն որ մեր մէջ կը կրկնէ Ս. Մեհարուպ մը զերկշարն: Ետ երջանիկ էք, որքան որ ազգուս և փոքրիկ ու անփայլ զիւր ժնն է սուրբաց և անպէս շատ մը մեծ փայլուն գաղափարներ կը նախանձինք ըլլաւ Օլշակն որ կամ անոր պէս պատմական ուսուսը մը կար մըս: Յետոյ պարտը զուս Օլշակն զինքն կը վրայ արդէ զի զըպրոզի բարեբաւան հոգ ասինք:

Յետոյ խոսեցաւ ձեռնարկի ուսուցիչներէն Գ. Կանանեք այսպէս. Վեհափառն նես կուզանք մեր յարգանքը մտաւոյնելու: Հայ աստերու զիւրեք անուրացական անվիրային զամբարաններն վրայ: Յետոյ զրուածաբը ըրաւ Ս. Մեհարուպ զարգացման և ազգին մտաւոյնցած մեծ ծառայութեան մասին: Վերջուց իր ճարտարապետ Հայ ազգը կ'ապրի միշտ ճարտարութեան մէջ և քանի ճարտարութիւն կայ, Հայ ազգը ու գոյութիւն պիտի ունենայ:

Յետոյ խոսեցաւ Գ. Ս. Բորոսեան և բառու: Հայ ազգը իր խաղաղ և հանգուտի ժամերուն զարգած է միշտ իր զարգացումով և այսպէս ու զարգացած ան խաղաղութեան վարդապետներուն: Ըսաւ նաև թէ զարգացնին է բարբ գիտութիւններու:

Յետոյ խոսեցաւ Տ. Գործիկն Ապու. Յովակիմեան: ԵՊարզ իր արարութեան և Վարդապետի բարեգործական ընկերութեան կողմէ, նշանարան ունենալով Աւետարանի մէջ խոսքը թէ Ըստանք ինչ անցնեն և բանք իմ ու անցնեցիցեն:

Վերջին անգամ խոսեցաւ Մշակի խորագրութեան, Թիբիթի Հայ հասարակութեան և Պոլսոյ Միացելի ներկայացուցիչ Գ. Ա. Գործիկ, որ Մեհարուպ և Ս. Աստիկի արժեքը կը իր հաննէ ու պատմական ընկէ վերջ, անոնց հոգան յանք յիշատակով վերջացուց:

Ամենքն ուղևոր ծափեր խելով ժողովուրդին վերջացու բանաստեղծութիւնները:

Սեպտին կը նախագահէր արքային Վեհափառութիւնը. բազմակնուսեր տառասունեցին կենակաւորները:

Գ. Հ. Առաքելեան. Կ. Պոլսոյ Միացելի ընկերութեան կողմէ Լորին Վեհափառութեան կենսը պարզեց:

Կորուսեա կայսի, իր բազմակն պարզեց Հայ գիր և զրամբուրութիւնը արածող ուսուցիչներուն և լրագրի ներկայացուցիչներու կենսը:

Պ. Ս. Մախախան. Ս. Մեհարուպ յուղարկուորութեան ժամանակ զուգուղին վրայ երեւցած թատաղար խաղին մասին խոսելով, յիշատակեց թէ Կորին և Սկեպակի կորեքն իր մէջն այս, և բառու որ այս լրագր մի ողի է որ պէտք է վստ պահել մեր մէջ:

Ղազարի քանանայական զուսուս կողմէ խոսեցաւ Տ. Մեհարու Վրք. Մագարուսեան: Այսպէս (1. Սր. Գործիկ թարգմանութեան, 2. Սի Խնջուորի քաղաքակրթութեան սկզբման, 3. Չայ կենդանիներու անկարութեան մասին խոսելով բառու: Եայ 3 զմեք նշանակին են մի ժողովուրդի գոյութեան):

Տիբիթի քանանայական մասնագործի կողմէ Տ. Մանգուկուտի առաջացան. երանի տուաւ Գեարգ Ե. Ի. որ իր որով կը սուսուկ այս յարեաներ: Յետոյ կարդաց իր մէջ ուսանուորը Ս. Մեհարուպ վրայ զրուած:

Ստանկ կայս. իր զուսուս պարպեց Օլշակն զինքն կենսը: Գ. Գործիկ, զուս յայտնեց Բրքաշարեան և Պարսկանայերու նկատմամբ՝ որ չտանակեցան այս յարեաներն իրենց աստուականները արդէն ըլլալով և իր բազմակն պարպեց Բրքաշարեան և Պարսկանայերու կենսը:

Գ. Շահղիկ Էջմիածնի կենսը պարպեց և իրենց Արտաշէի վրայ ինչով:

Վեհափառը մեկնեցաւ ժամը 3:5ին (Ը. Ե.), ժողովուրդին կենցեցեան ու ծափերուն մէջ:

Կիրակի, Հուլիս, 14

Աստուածան բազմութիւնը զանազան զիւրեք և զարգանքներ ընդունած էին Մայր Տանարը՝ ներկայ գտնուած Ս. Աստուկայ և Ս. Մեհարուպ հուղան համար կատարուելիք հոգեհանգստան, որ խիտ յաղիկ ապարուրութեան մը գործեց: Օրուան պատարարելիք իր Աստուկ կայս. Այվախան, Երջանկ, Երբող միայնութիւնը, Երբողպատներ և վարդապետներ յընթացած էին Լորին Վեհափառութիւնը, որ կը նախագահէր: